

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De iis, quæ imponi possunt in satisfactione[m],

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

re bene differit Medina in *cod. de satisfactione*, quest. 6. §. verum

Accedit etiam ad confirmationem, quod ex D. Thoma & aliis Theologis in 4. dist. 20. idem Navarr. habet in *præced. num. 5.* si poenitentia à Confessario iniuncta contenti, non sit tanta, quantum illius peccata exigunt, contentem ipsum per eam peccata non esse absolutum à tota poena temporali peccatis illis suis debita. Sicque dum Confessarius ob corporalem imbecillitatem Poenitentis, vel ob animi languorem, imponit minorem poenitentiam quam debeat peccatis de quibus confessus est; ea ipsa poena, qua parte per satisfactionem non recompenatur, manet in purgatorio luenda. Nam etsi talis poenitentia fuit iusta secundum usum fori poenitentialis (in quo non tantum qualitatis criminum, sed etiam facultatis poenitentium ratio habenda est ex Concilio Trident. *sess. 14. cap. 8.*) non fuit tamen sic iusta, ut per eam ita dimine iustitiae satisfieret, quod ea peccata à Poenitente, is à purgatorio liberetur. Vnde intelligitur consentaneum esse ut volens ibidem omnino solvere, non cogatur talem poenitentiam iniunctam suscipere.

16. His autem quæ ex sacris canonibus aut Patribus pro sententia contraria videntur: Navarr. in *memorato comment. num. 9.* respondet, quod iam ante artigimus, intelligi de poenitentia medicinali: aut de satisfactoria iam acceptata: aut etiam de acceptanda, non quidem ex præcepto, sed ex consilio: ut sensus sit Poenitentem optime quidem facturum si poenitentiam ei discrete taxatam acceptauerit, & acceptatam peregerit: sed ad id nullo præcepto obligari, quemadmodum ante memorata consuetudo ostendit: confirmatque auctoritas multorum gravium Doctorum (aliquos commemorat idem Navarr. in *Enchir. cap. 26. num. 20.* plures Alphonsus à Viualdo in *Candela aureo cap. de satisfact. num. 24.*) negantium præceptum esse de eadem acceptatione.

17. Sed obicit potest illud pro quo plures auctores citat Suarez *tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 2.* Confessarium in Poenitentem tanquam iudicem in reum, habere potestatem ligandi ipsum ad poenam, sicut absolventi à culpa. Vnde sequitur Poenitentem dum impositione Poenitentiae ligatur à suo Confessore, teneri impositionem acceptatam. Cui obiectioni Navarr. in *eodem comment. num. 13.* occurrit, quod cum cõstet Confessarium non posse absolventem nolentem, sed tantum volentem: concedendum esse quidem, posse ligare volentem & acceptantem poenitentiam; non item nolentem & in purgatorio vel per alia bona opera pro peccatis satisfacere deliberantem, aut certe volentem adire alium Confessarium, cui de integro confiteatur, à quo minorem poenitentiam expectat quod iuste posse habet idem auctor in *præced. nu.*

Quamvis in eo videatur aliquid peccati saltem venialis inesse: cum rationi aduersetur, Sacramentum relinquere inchoatum, & fugere iustum Sacerdotis iudicium; cui iam semel te subdidisti: nisi aliqua rationabilis causa id cohererit. Addit Navarr. *num. 11.* notatu dignum in hac re: quod etsi iudex fori externi possit delinquenti, veli nolit, poenam meritam imponere, non possit tamen iudex fori interni quia tale forum non respicit, sicut externum, publicam utilitatem, sed priuam animæ Poenitentis ita ut poenitentia in eodem foro iniuncta, tanquam mandatum in utilitatem Poenitentis factum, transeat in consilium: etiam si acceptata sic liget, ut necessario implenda sit: perinde ac votum, quod suscipere, est quidem consilii tantum; sed susceptum implendum est de necessitate præcepti. Accedit quod hæc satisfactio sit quoque in remedium aduersus relapsum: quo fit ut debeat accommodari dispositioni Poenitentis: cui nonnunquam expedit, satisfactionem hic & nunc, vel secundum se totam, vel secundum partem imponi suo consilio potius, quam sub præcepto, propter ipsius dispositionem, cuius habenda est ratio; sicut in medicina corporali ratio habetur dispositionis ægri.

18. Si obicias, satisfactionis impositionem non esse Sacramentalem, nisi sit actus potestatis ligandi à Christo in Ecclesia instituta, qualis non est satisfactio relicta in arbitrio Poenitentis; cum hic, illa etiam suscepta liber nec ligatus maneat. Responderetur satisfactionem eo modo imponere, non esse quidem ligare imponendo simpliciter necessitate agendi; esse tamen ligare in ordine ad finem consequendi per poenitentiam Sacramentum remissionem poenitentis propriis peccatis debita: ad quam per se primo instituitur satisfactio, sicut ad culpæ remissionem contritio & confessio. De qua re videri potest Suarez in *citata disputatione 38. sect. 3. num. 2.*

Explicatio alterius difficultatis, An satisfactio sit de necessitate imponenda ante Sacramentalem absolutionem.

SECTIO POSTERIOR.

19. Antedictis de necessitate imponendæ satisfactionis coniuncta est difficultas, quando illa imponi debeat. De qua tenendum est cum Navarr. in *Enchir. cap. 26. num. 10.* & cum aliis quos refert Suarez *tom. 4. disp. 38. sect. 3. num. 6.* imponendam esse quidem ordinariè ante absolutionem: sed nihil obstat quominus post eam imponi possit, cum tam sit Sacramentalis post, quam ante imposita, ut idem Navarr. *ad princip. cap. 1. de poenitent. dist. 6. num. 35.* probat ex eo, quod illa quæ incontinenti sunt, inesse videantur ex lege *Leclia, §. dicebam*, ff. *de rebus cred.* & ex lege *Legem. Cod. de pactis*, & ex *cap. Præerea, de testibus cogendis*: additque eam esse receptam sententiam. Quam aduerte non procedere quo ad poenitentiam, qua Poenitentem per modum declaratæ obligationis, iniungitur id, quod illi necessarium est ad retinendam animæ suæ puritatem, eo quod ad illam sub mortali teneatur, etiam si à Confessario non iniungatur. Cuiusmodi est restitutio notabilis damni alii per ipsum illati: siue in fama, siue in rebus externis, siue in persona: quam restitutionem omittere dum fieri potest peccatum est mortale: depositio item odij mortalis, & aleggatio ancillæ cum qua nequit absque recidui periculo vivere. ac etiam euitatio cuiuscumque alterius causæ peccati mortalis. Cum enim absolutio non sit danda ei qui non staturit omnino abstinere à quouis peccato mortali, antequam confessus absoluaatur, iniungenda est ei restitutio, at quam teneri cognoscitur, & euitatio occasionum proximarum peccandi mortaliter, quas deprehenditur habere.

20. Aduerte autem quod licet à tali antequam absoluaatur, sit exigendum de præsentibus firmum propositum quod restituet vel quod vitabit dictas occasiones, aliudve præstabit, ad quod sub mortali tenetur: ipsum tamen non esse ad id obligandum voto vel iuramento vel alia promissione, quæ nouum vinculum inducat; nisi ius id fieri postulet; nempe (ut Navarr. in *Enchir. cap. 26. num. 2.* notat in excommunicato notorio. item in incendiario. 3. in mutilatore. 4. in manifesto raptore aut Ecclesiæ violatore. 5. in usurario publico. 6. in inferente publicè iniuriam personis Ecclesiasticis.

CAPVT III.

De iis quæ imponi possunt in satisfactionem.

S V M M A R I V M.

- 21 In satisfactionem imponi possunt Poenitenti, tum bona opera poenitentia, qua comprehenduntur late sumptis nominibus ieiunij, elemosinæ & orationis, tum etiam illata à Deo mala, voluntariè patienterque tolerata.
- 22 Internum opus imponi potest in satisfactionem.
- 23 Possunt & omnia bona qua acturus est, & mala que passurus est Poenitens in sua vita.
- 24 Ratio eius rei.
- 25 Aduertenda de clausula, Quicquid boni feceris, &c. adiuncta à Sacramento ali absolutioni.
- 26 Vnde orta sit consuetudo imponendi modicas poenitentias.
- 27 Bona opera generatim imposita in satisfactionem, non sunt tam satisfactoria, quam imposita particulariter.
- 28 Imponi possunt in satisfactionem opera alias debita.
- 29 Probatio eius rei.
- 30 Duplex obiectio in contrarium, cum earum solutione.

Ponendum est pro fundamento, quod Navarr. habet *ad princip. cap. 1. de poenitent. distinct. 6. num. 43.* quidquid à Poenitente assumi potest in satisfactionem poenitentiam; id per Confessarii ministerium dari posse in Poenitentiam. Ratio est, quia derogaretur alioqui Ecclesiæ clauibus, maiorem virtutem voluntati hominis, quam ut

tribuendo : quod à fidelium opinione longe abesse debet.

21. Quo posito statuitur, in satisfactionem imponi posse ea omnia per quæ hominem pro suis peccatis satisfacere posse Deo, antea diximus; nec per ea bona opera pœnalia, quæ comprehenduntur late sumpto nomine ieiunij, aut elemosynæ aut orationis; non tantum voluntariè & patienter tollerentur. Nam pœnæ infliguntur à Deo, quatenus voluntariè & patienter acceptatæ per Pœnitentes contritos satisfactoriæ sunt, sicut & meritoria, vt bene docet Medina in *Cod. De satisfact. quest. 5. §.* Nunc respondendum: quia ipsa voluntaria propter Deum acceptatio, est actus patientis, procedens à charitate: ideoque acceptatur à Deo ad præmium & ad pœnæ remissionem. Dixi (per Pœnitentes contritos) quoniam pœnæ tollerantur per Pœnitentes obstinatos in peccato mortali, non sunt satisfactoriæ: sicut nec satisfaceret homini (quod exemplum Sylu. in verbo, satisfactio. num. 2. adfert ex D. Thoma) qui pro alapa data, se coram eo prosterneret, & aliam simul daret. Addit Medina ibidem, sibi videri probabile, Pœnitenti voluntariè & patienter pœnam ipsi factam sustinenti, in satisfactionem cedere; non modo eam quæ ei met illata fuerit, sed eam etiam quæ ob ipsius peccatum, aliis personis sibi coniunctis.

Quod imponi possint tam opus internum, quam omnia quæ Pœnitens acturus est bona, & passurus patienter mala.

SECTIO PRIOR.

22. **T**Ria hic occurrunt pro praxi obseruanda. Primum est quod habet Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 6. nu. 2. bonum opus externum magis quidem accommodatum esse ad satisfactionem, quia solet esse magis pœnale; nihilominus posse imponi internum actum: vt si Pœnitens ita ægrotet, vt nihil externum facere possit, iniungi ei potest, vt actum internum eliciat, v. g. corde dicat, Iesus Maria. Item si Confessor iudicet expedire ad bonum Pœnitentis, vt aliquoties vel aliquibus diebus sibi intra se proponat vitare peccata, id illi in satisfactionem imponere potest. Nec obstat quod materia Sacramenti debeat esse sensibilis: quia sufficit sensibilis esse per accidens: vt patet ex contritione, quæ est actus per se internus. Fit autem eiusmodi satisfactio per accidens sensibilis, quando exterius imponitur, & exterius acceptatur. Sicut igitur potest Confessarius absoluerè à peccatis internis, ita etiam potest in satisfactionem imponere actum internum.

23. Secundum est, ex Nauar. ad princ. cap. 1. De pœn. dist. 6. nu. 36. & aliis quorum meminit Suarez in seq. nu. 6. valde vtile esse vt Confessarius Pœnitenti in remissionem peccatorum suorum, cum eo quod censuerit illi particulariter imponendum iniungat generatim bona quæ in posterum fecerit & mala quæ patienter sustinerit: quoniam opera satisfactoria à Confessario in satisfactionem imposta, plus tollunt de pœna in purgatorio luenda, quam quæ sponte à Pœnitente suscipiuntur: vt ab omnibus receptum esse idem Nauarrus ait, sub fine sequentis num. 37. quod plenius expressit ad cap. Falsus, De pœn. dist. 5. n. 11. Addens id hodie seruari ab omnibus Confessariis: qui per illam clausulam in formula absoluenti positam, *Quidquid boni feceris & mali sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum tuorum*, Pœnitentibus iniungunt in satisfactionem bona quæ fecerint & mala quæ sustinerint in vita sua.

24. Id quod esse rationi consonum in eodem num. 6. Suarez probat à simili: quia si peccatum in communi potest esse materia huius Sacramenti, poterit & satisfactio in communi. Ne tamen possint inde aliqua absurda inferri, ipsum restringendum est, prout idem addit, ad satisfactionem pro peccatis de quibus facta est illa confessio: de quibus solis iudicium fit per Ecclesiæ clauis, quarum beneficio Pœnitentis actus eleuantur ad esse Sacramentale.

Vnde postquam talia peccata quoad pœnam, fuerint omnino remissa cessabit talis effectus satisfactionis Sacramentalis.

25. Nota autem circa eandem clausulam (*Quidquid boni feceris, &c.*) quod ea non sit de Sacramenti essentia, nec ita necessaria quin possit omitti: vt in loco in sequen. lib. exponetur:

neque à Sacerdote proferatur tanquam sententia obligatoria à iudice in reum lata; sed per modum deprecationis. Quo fit vt ea non sit de fundamentum sufficiens ad ascendendum à Sacerdote tanquam iudice ligante, Pœnitenti in satisfactioem imponi quidquid boni facturus aut mali passurus est. Quamquam tamen censeri potest sufficiens, ratione communis vsus. Neque obstat quod non sit pura Pœnitentiæ iniunctio (vt potest quæ nihil imponit Pœnitenti necessario faciendum; sed totum relinquit ipsius voluntati) nam ea est conditionalis: quandoquidem relatiuum temporis futuro adiunctum, conditionem denotat: vt argumentatur Nauarr. in cit. num. 36. Qui consequenter num. 37. addit ea de causa, nullo Pœnitentis arbitrio expectatum, satisfactioem applicari si quæ ipse ex charitate faciat bona opera, aut patienter toleret mala.

26. Nota secundo ex tali vsu imponendi generaliter in pœnitentiam bona faciendæ, & mala perferenda à Pœnitente, inoleuisse, iudicio eiusdem Nauarr. ibidem, morem Pœnitentiæ minuendi, seu modicas iniungendi: nempe quod illud in quo eæ forte deficerent, suppleri posse videretur per illa, quæ vt plurimum homines faciunt bona, vel sustinent mala; si & ipsa in satisfactionem imponantur.

27. Nota tertio, ex eodem Nauarr. in seq. num. 39. bona opera ita generatim & sub conditione iniuncta, non esse tam satisfactoria, quam illa quæ speciatim & pure iniunguntur: quia quo quis magis obligat se ad aliquid faciendum, collud, ad quod se obligat cæteris paribus, est melius, & Deo gratius: vt factum ex voto, quam factum omnino libere; prout à Theologis est receptum per rationes quas adfert glossa ad Clement. primam, De reliq. & venerat. Sanctorum verbo seipsum: attamen plus satisfactoria sunt, quam si nullo modo iniungerentur. Vnde vt idem Nauarr. addit ibidem tres sunt gradus bonorum operum, quibus satisfaciamus. Primum maxime satisfactorius, eorum quæ pure & speciatim nobis imponuntur à Confessario. Secundus minus satisfactorius, eorum quæ sub conditione se ad fecerimus, nobis imponuntur. Tertius multo adhuc minus satisfactorius, eorum, quæ nos ipsi nostratantum sponte assumimus.

Imponi posse in satisfactionem Sacramentalem operam alias debita.

SECTIO POSTERIOR.

28. **T**ertium obseruandum restat (cuius contrarium Fraciscus à Victor. De Sacram. nu. 203. putat esse erroneum) in satisfactionem Sacramentalem imponi posse opera alias debita: pro quo plures auctores citant à Vivaldo & Henric. hic in sua summa lib. 5. cap. 19. §. 5. lit. O, & ille in Cand. auro cap. De satisfact. nu. 10. Idque confirmant efficaciter Caier. & Nauar. ille in tomo i. opus. tract. 6. qu. 1. & hic tum in Enchir. cap. 26. nu. 24. tum ad princ. cap. 1. de pœnit. dist. 6. num. 41. & seq. quia opera debita alia ratione, quam ob iniunctionem Confessarij, vt ieiunium Quadragesimale vel Quatuor temporum, recitatio horarum Canonicarum, auditio Missæ in die festo & alia ad quæ quis tenetur de præcepto Dei, vel Ecclesiæ, aut ex voto, vel iuramento, sunt satisfactoria pro pœna in purgatorio luenda: Quare ad eum finem faciendæ & applicandæ, possunt à Confessario imponi, seu per Ecclesiæ clauis in satisfactionem Sacramentalem eleuari.

29. Patet consequentia; tum per illud quod duplex obligatio possit cadere in idem opus: vt obligatio præcepti & voti in auditionem Missæ in die festo: sæpeque expediat ita fieri salutem ratione humanæ infirmitatis: tum etiam per eam rationem quam Nauarr. persequitur ad cit. principium num. 42. scilicet quod per opus alias debitum; possit non tam debitum persolui, sed simul etiam effici, vt operanti debeat ut merces æternæ vitæ. Sic enim (in confessione omnium) is qui ex charitate parentes honorat satisfaciendo debito, ad quod per quartum præceptum decalogi obligatur, simulque vitam æternam meretur. Quod cum ita sit, fieri quoque poterit, vt temporalis pœna in purgatorio luenda recompensetur per tale opus. Nam si alias debitum esse, non tollit ius accipiendi mercedem futuram, nec item tollit ius compensandi per illud seu satisfaciendi pro debito præterito. Cum enim tam excellens tamque immensa sit vitæ æternæ merces: & ipsius comparatione, adeo exile debitum pœnæ temporariæ in purgato-

gatorio luendæ: sanè alienum est à ratione dicere, id ipsum quod sufficit ad vitam æternam promerendam, non posse valere ad tollendum id, quod tantum est eiusdem vitæ adimplendæ impedimentum quoddam.

Accedit quod Martyrium aliquando subeundum sit ex præcepto: nec tamen dubitari possit, quin per illud semper satisfiat pœnæ in purgatorio debita, cum nusquam soleat Ecclesia pro Martyribus orare.

Nec obstat quod pro decem, quæ debeo Titio ex emptio- ne non possim satisfacere restituendo alia decem, quæ ab ipso accepti mutuo. Nam satisfactio, de qua agimus, non est ad perfectam iustam æqualitatem, sicut quando Titio ita suū redditur, ut ipse nihil minus, & ego nihil plus habeam: sed ad æqualitatem imperfectam, quæ magis sapiat naturam amicitia, quam iustitiæ, eo quod talia opera hominis existentis in gratia & operantis ex charitate Deus acceptet in satisfactio- nem, perinde atque alia ab ipso pro peccato vindicando sponte suscepta aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti imposita, aut etiam iuxta Concil. Trident. sess. 14. cap. 9. & Can. 13. à Deo ipso immissa, & ab eodem homine patienter tolerata: sicut si Titius decem quæ ab illo accepti mutuo acceptaret in solutionem pro decem, quæ illi debeo ex emptio- ne.

Nec etiam obstat, quod secundum omnes teste Nauarr. in Enchir. num. 24. ante citato. Confessarius imponens pœnitentiam ieiunij aliquot dierum; in dubio non censetur imponere illud ad quod Pœnitens alias tenetur, ita utis, cui imponitur esset ieiunium trium dierum, non satisfaciat ieiunando tribus diebus Quatuor temporum; communisque ritus Ecclesiæ habeat ut non imponatur pœnitentiæ de ieiuniis & orationibus alias debitis. Hoc inquam non obstat ut Caiet. notat loco cit. in solut. 2. argumenti & post eum Nauarr. ad memoriarum princip. num. 44. quia Confessarius (quem cor & charitas Pœnitentis laet) iudicium suum inclinans ad tutiorem partem: prætereundo in satisfactio- ne id quod est amicitia, conuertit se ad id quod est iustitiæ: qua ratione satisfactio requiritur fiat per opera non alias debita. Unde si quid proposita obiectio efficiat, tantum est, non ordinari: sed raro talia opera in satisfactio- nem imponenda esse: non autem nihil ea prodesse si imponantur: aut non esse consilium imponi cum timeatur Pœnitentem non impleturum præceptum, quo ad talia opera obligatur: speraturque quod per eam novam rationem obligationis inducendus sit ad ipsum implendum.

CAPVT IV.

De prudentia Confessarii in imponenda pœnitentiâ.

S V M M A R I V M.

- 31 Non est imponenda satisfactio qua sit in præiudicium tertij.
- 32 Nec qua peccatum occultum in confessione detectum manifestet.
- 33 Vitandum, ne videatur esse inepte imposita.
- 34 Pœnitenti contraria peccatis ipsius imponenda est satisfactio, ad radices illorum excidendas.
- 35 Imponenda tantum est Pœnitenti satisfactio, quam creditur impleturum.
- 36 Nec nimis leuis, nec nimis grauis imponenda est.
- 37 Non nisi leuem admittere volens, reijciendus non est, in re postea in ipsius arbitrio.
- 38 Monendus tamen, quam maiorem mereatur, nisi ex monitione incommodum timeretur.
- 39 Recusans id ad quod alias tenetur sub mortali, non est absoluerendus.
- 40 Tertius modus imponendi pœnitentiam, notandus.
- 41 Cum constituto in articulo mortis qualiter procedendum sit in imponenda satisfactio- ne.
- 42 Ut Sacramenti alia satisfactio imponatur procedere debet confessio Sacramentalis.
- 43 Satisfactio omissa vno tempore, implenda est alio.

AD prudentiam Confessarii in imponenda pœnitentiâ, de qua dicere distulimus in hunc locum, sequentiâ pertinent.

Primum est, quod D. Anton. 3. par. tit. 17. nu. 20. §. 1. habet, ne imponatur Pœnitentiæ cuius impletio sit in præiudicium

tertij: ut si seruo imponatur magnum ieiunium, vel longa peregrinatio, vel aliud notabile impedimentum obsequiorum debitorum domino: vel fœminæ non habenti paraphernalia, iniungantur magnæ elemosynæ in præiudicium viri.

Secundum est, quod consequenter auctor habet, ut pro peccato occulto, non imponatur pœnitentiâ manifesta, seu cuius impletio ostendat Pœnitentem graue aliquid admisisse: quoniam frangeretur aliqui confessionis sigillum: & ita Nauarr. ad cap. Sacerdos. De pœnitentiâ. distinct. 6. num. 103. merito ait, incautos esse Confessarios, qui ieiunia & cæteras, quæ nequeunt aliis nescientibus impleri, graues pœnitentias imponunt paulo post confessionem implendas: quoniam attento quod nostra ætate vix quisquam facit graues pœnitentias propria sponte susceptas, alios inde inducunt ad suspicandum, quod Pœnitentes grauiâ peccata commiserint, propter quæ tales pœnitentiæ sunt impositæ. Si quis tamen versaretur inter eos, apud quos in vñ esset, aliquas graues pœnitentias non nunquam ex deuotione suscipi: ut in monasterijs, aut collegijs, aut sodalitatibus quibusdam, orationes longiores, meditationes, vigiliæ, & verberationes; possent tales iniungi, & quæcumque alia, quas multi vbi Pœnitens degit, solent ex deuotione vsurpare; ut Romæ, flagellationes in nocte cœnæ Domini: non item insolita: aut ex quibus spectata qualitate vel consuetudine personæ, conuicti facile posset iniunctas esse ob mortale peccatum in confessione detectum. Exemplum est, si Confessor in confessione iniungat Pœnitenti ut capite & pedibus nudis cereum teneat in Missa coram populo: quod se vidisse ait & improbat idem Nauarr. in seq. num. 106. Item (quod habet Henriquez lib. 5. Summa Theol. Moral. cap. 21. §. 6.) si fœminis aut Religiosis, qui in communi mensa cibum sumunt, grauiâ ieiunia in panem & aqua imponantur, unde grauis peccati à maritis, aut à Prælatibus arguantur.

Tertium est, quod attingunt Nauarr. & Sotus: ille in Enchir. cap. 8. & hic in 4. dist. 20. quæst. 2. art. 3. conclus. 2. ne ita imponatur pœnitentiâ ut inepte imposita esse videatur: ut si imponatur magna elemosyna homini pro ratione sui status pauperis: aut proluxæ orationes, homini continuè occupato: aut ieiunium assidue laboranti, & vescenti pane in sudore vultus sui: aut austeritas magna, delicato, vel constituto in altiori dignitatis gradu: aut aliquid quod sit contra ipsius honorem nec deceat ab ipso impleri: aut quod periculum habeat lapsus spiritualis; ut fœminam sine viro peregrinationem suscipere, vel etiam cum illo longinquam (ut ex Hostiensis addit Nauarrus) aut ad melancholiam & desperationem pronam; ut tantum panem & aqua, & recreationes omnes etiam honestas vitare. Etenim Pœnitentiæ (inquit bene Henriquez in proced. §. 2.) non tantum numero & qualitati peccatorum proportionatæ esse debent: sed etiam dispositioni personæ: vel leuior ei imponatur qui ostendit magnæ contritionis signa; aut qui apparet infirmior, siue corpore siue animo: aut qui de grauioribus nihil videtur implerum. Neque iuuenibus feruentioribus, qui graues pœnitentias expetunt, imponenda sunt tales, quibus sub onere gemant, aut breui deficiant viribus.

Quartum est, quod loco citato D. Antoninus attingit: ut Confessarius multum labore, Pœnitentibus contrariam peccatis pœnitentiam imponere ad excidendas eorum radices & occasiones iuxta cap. Satisfactio. De pœnitentiâ. distinct. 3. putâ luxurioso, quæ valere poterunt ad continentiam retinendam: ut euitare & deserere familiaritatem personarum, quæ illi esse possunt causa ruinæ: item que ieiunia, verberationes & alias corporis macerationes vsurpare. Avaro autem, imponere elemosynam: & Superbo, opera humilitatis iuxta cap. 1. De pœnitentiâ. distinct. 2. & sic de cæteris: curando in omnibus: ut eum in Pœnitentiæ sacramento; satisfactio- nes non solum sint vindictæ peccatorum, sed etiam medicinæ: eæ quas ipse imposuerit, non minus, immo potius sint remedium præseruatiuum à reciduo, quam expiatio pœnæ præteritis peccatis debita: quemadmodum ex D. Thom. & aliis Theologis habet Iacobus à Graphijs in lib. 1. decis. auctorum cap. 31. nu. 7.

Quintum est, quod idem à Graphijs consequenter addit; ut Confessarius semper curet eas pœnitentias imponere, quas cre- dat verosimiliter, Pœnitentem ipsum impleturum ne obstitit,